

«ԱՌԵՏԱՐ» ԵՍ ԶԵՂԻ ՄԵԾ ՈՒՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՌԵՏԱՐ ԿՈՒՏԱՐ ԳՈՒՏԱՐ: ԳՈՒՏԱՐ Բ. 10:

ՆՍՈՐ 12:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ՕԴՈՍՏՈՍ 10, 1859:

ԹԻՒ 121:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հարկին ներկայութիւնը. — «Խօսքը քարոզէ» —
— Ինչպէս որ եմ, և այլն: — Հիմա շատ ուշ է: —
Չորս հարցումներ: — Կիրակիի դպրատան դասերու
համար: Հարցումներ: Կոր Կտակարանին վրայ: —
Տղայոց համար: Փոքրիկ տղան ու անհասարակ կողակա-
րը: — Կրօնական բուրք: — Բուսականական: Իսահ-
վէն ինչպէս գործածու թեան մօտ: — Վաղարշական
լուրեր: — Բուսական: Կտակի գինեղ զայնմէով:

ՀԱՅԻՒՆՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ես տարի աշխարհիս զանազան կող-
մեր ցուցուց Սուրբ Հոգին իր ներկայ-
ութիւնը, ու հազարաւոր սիրտեր անոր
նորոգիչ ու սրբարար ազդեցութիւնը
զգացին: Իսկայ տակաւին պարծի եկող
ներու թիւը՝ զեռ պէտք յաւիտեանա-
կան մահապաշտպանութեան հետ բազ-
մատեղ շատ քիչ է: Տակաւին միւսին
աւոր էրիկ մարդիկ և կնիկ մարդիկ կան
գարծի չեկած անանկ երկիրներու մէջ
ուր որ շատ Եստուածաշունչներ կան,
և ուր որ Եւտարանը հաւատարմու-
թեամբ կը քարոզուի: Ես նոյն կարօտ են
միայն Սուրբ Հոգիին ներկայութեան
ու զօրութեանը:

Դուն կարօտ ես քու վերաբերած
ժողովուրդիդ մէջ Հոգիին ներկայու-
թեանը համար աղօթք ընելու: Հի-
տակ կերպով աղօթք ընելու, Եստու-
ծոյ ընդունելի՝ ջերմեանդ ու ազդու
աղօթք մատուցանելու համար, սրտիդ
վրայ Հոգիին ազդեցութեանը կարօտ
ես: Երբեք կ'զգան թէ ան երկնային
ազդեցութեանը տակն ես: Թէ որ չէ՝
կը փափաքեմ ըլլալու: Ինչպէս ըր-
նալու: Եստուած: որ ան ազդեցութեանն ըն-
ցունէ քու վրայդ, ու ջանք ըրիր քու
սիրտդ ան ազդեցութեանն ընդունելու
համար պատրաստելու: Ջանք ըրիր
մէկ զի դնելու բոլոր նախանձը, ու
չարութիւնը, ու չարախօսութիւնը,
ջանք ըրիր միտքդ հոգարցունելու ան
առարկանքէն՝ որոնք հոգեւոր բանե-
րու մէջ քու ունեցած զգացումդ նուա-
զեցունելու հակամիտութիւն ունին:

Ետեւ մը զգացիր անանկ սրտի շար-
ժումը ու անանկ ջերմեանդ փափաք
մը մարդոց փրկութեանը համար որ
Հոգիին քու սրտիդ մէջ ներկայու-
թիւնը կը ցուցունէր, ու հիմա արդ-
եօք անցած են ան զգացումները:
Չկայ պատճառ վախճալու թէ դուն
արտմեցուցիր Հոգիին, ու անիկայ քիչ
մէ զատեցիր:

Սե՛ զոգ պէտք է անանկ վարուելու
որ Եստուծոյ Հոգին քու մէջդ բնակի:
Սինչեւ որ իր ներկայութիւնը չլսա-
տրիս՝ անիկայ քու խնդրուածքներուդ
չպիտի օգնէ, ու հետեւապէս դուն չպի-
տի կրնաս ընդունելի կերպով անոր
ներկայութեանը համար աղօթք ընել
ժողովի մէջ:

Փառաւոր բան մը պիտի չըլլար թէ որ
Եստուծոյ Հոգին թափուէր ան ժող-
վուրդին վրայ որոնց մէջն որ դուն կը
բնակիս, թէ որ կարենայիր քու եղած
տեղը տեսնել անոր գարծի բերելու
արտայայտութեան անանկ զօրութիւն:

Ներքին տարրեր անցած տարրերն է՝ վեր
աշխարհիս զանազան կողմերը երեցաւ:

Ինչ արդեւոր կան անոր քու ժո-
ղովուրդիդ այցելութիւն ընելու համ-
բուն վրայ: Էն կրնար անոնց վերնա-
լուն համար բան մը ընել: Պաղովթին
կայ եղբայրներուն մէջը, Էն կրնար
անոնց համար բան մը ընել որ իրար սի-
բեն: Չեն կրնար գոնէ մէկ քանիները
ձեռք առնել, որ միարանութիւնով մէկ
տեղ դան ու Եստուծոյ կանչին մինչեւ
որ դայ ու ձեռք օրնէ: Կրնան հաւան-
ութիւն տալ որ Եկեղեցիդ աս այցե-
լութեան օրը (անապատի մէջ թափա-
նողին պէս ըլլայ), որ չգիտեր թէ երբ
կու դայ բարութիւնը:

Միտքդ բեր Եստուծոյ կամեցողու-
թիւնը Սուրբ Հոգին տալու անոնց որ
կը խնդրեն: Եստուծոյ պիտի ըլլայ
յանցանքը, թէ որ Եկեղեցիդ առանց
այցելութեան մնայ:

Միտքդ բեր որ ժամանակը կարճ է:
«Չեղբդ ինչ որ դանէ ընելու», բոլոր
ուժովդ ըրէ՛: Ինչ խնդրենք որ ունիս
ընելու, հիմա ըրէ՛ անոնք, քանի որ
«Կաղովթեցի Յիսուսը մօտէդ կ'անցնի»:

Եւտարանին մէջ հրատարակուելու համար:

«ԽՕՍՔԸ ԲԱՐՈՂԷ» Բ ՏԻՄ. Դ. 2:

Եսիկայ առաքելական պատուէր մըն
մըն է Տիմոթէոսին աւանդուած, որն
որ երկասարք երեց մըն էր Պօղոս ա-
ռաքելին և ուրիշ երեցներուն ձեռնա-
դրելով: (Ե Տիմ. Դ. 14:) Եսիկայ մեծ
և կարեւոր պատուէր մըն է ամեն Վրիս-
տանեաներուն արուած, բայց մանաւանդ
երեցներուն՝ որոնք նաև մոռնալու չեն
իրենց ձեռնադրած Եւտարանի պաշ-
տօնականութիւնը ընելու թէ «Խօսքը քա-
րոզէ»: Եւ Եւտարանի սպասուոր-
ութեան աս մեծ ու վսեմ գործին մէջ
ամեն մանուկները կամ մանկ ուղղները
պէտք է որ միշտ միտքներին պահեն ա-
սիկայ թէ «Խօսքը քարոզէ»: Իսկ
ինչ ըսել է «Խօսքը քարոզէ»: Ինչ է
ան «Խօսքը» որ պաշտօնայ մը քարո-
զելու է: Եսիկայ է «Բանը, որ սիրի-
բէն էր, ու Եստուծոյ քովն էր, և
բանը Եստուած էր» (Յովհ. Ե. 1):
«Ես խօսքը հաւատարմութիւն» ու բոլոր-
վին ընդունելութեան արժանի, որ
Վրիստոս Յիսուս աշխարհք եկաւ մղ-
աւորները փրկելու: (Ե Տիմ. Ե. 15:)
Ըսել է որ Տէր Յիսուս Վրիստոսն է
ան մի միայն ԽՕՍՔԸ, որն որ քարոզե-
լու են երեցներն ու առհասարակ բոլոր
հաւատացեալները: «Վասն զի», կ'ըսէ
առաքելը, «ես միտքս չգրի ձեր մէջը
(այսինքն Եստուծոյ եկեղեցիին մէջը)
ուրիշ բան մը գիտնալ, բայց միայն
Յիսուս Վրիստոսը, ու ան՝ խաչը ե-
լած»: (Ե Կորնթ. Բ. 2:) «Իսկ մեք
կը քարոզենք խաչակալ Վրիստոսը՝ Հը-
րեաներուն գայլակողութիւն, ու Յոյ-
ներուն յիմարութիւն, բայց անոնց՝ որ
կանչուած են, «Վրիստոսը» Եստուծոյ
զօրութիւնը և Եստուծոյ իմաստու-
թիւնը»: (Ե Կորնթ. Ե. 23, 24:)

Ուրեմն, քու ամենքդ հովիւներ, քա-
րոզիչներ, սարկաւաղներ, օգնականներ
և առհասարակ բոլոր հաւատացեալներ,
կ'աղաչեմ ձեզի միմիկըրէք աս առաքել-
ական մեծ և կարեւոր պատուէրը՝ որ
կ'ըսէ, «Խօսքը քարոզէ»: «Վրիստոսը
և ինչ որ անոր մէջ կը բովանդակուի ու
անոր շուրջը կը դառնայ, անոնք քարո-
զէ: Եստուածորդին քարոզէ, այո՛, ա-
նիկայ հրատարակէ աշխարհին իրեւ
մարմնացեալ Բանը, իրեւ Օծեալը,
իրեւ Լամանուէը, իրեւ իր ժող-
վուրդին Քահանան՝ Մարգարէն և
Թաղաւորը, և իրեւ բովանդակ աշ-
խարհին մէկ հատիկ Միջնորդը: Քա-
րոզէ անոր հրաշալի ծնունդը, վարդա-
պետութիւնները, հրաշքերով թիւն-
ները, չարաբանքները, խաչելը,
թաղուելը, յարութիւնը և փառաւոր
համարձուումը և Եստուծոյ աջ կողմը
բարեխօս և բոլոր աշխարհին դատաւոր
ըլլալը:

«Խօսքը քարոզէ». — Վրիստոսը
քարոզէ իրեւ Եստուծոյ փառացը լոյսը
և անոր էութեան բուն պատկերը, ա-
նոր կատարած քաւութեան սքանչելի
ներգործութիւնը, անով եղած հաշու-
թիւնը, ուրախութիւնը, միմիարու-
թիւնը, խաղաղութիւնը և յաւիտեանա-
կան երջանկութիւնը: Քարոզէ զինքը
անարեւել յառաջ եկած թշուառու-
թիւնները, կոիւնները, անմիարանու-
թիւնները, թշնամութիւնները և յա-
ւիտեանական կործանումը: Քարոզէ ա-
նոր դատաստանը, և դժոխքին անմեկ-
նելի աղէտները:

«Խօսքը քարոզէ» և ոչ թէ ինք-
զինքդ: Դուն Եստուծոյ եկեղեցիին
մէջ կայնած չես ինքզինքդ ուրիշներուն
ցուցնելու կամ ուրիշներէն գովու-
թիւն ընդունելու համար: Ու երբոր
ազդու քարոզ մը տալու կարող ըլլաս,
որով մեղաւորները ապաշխարութեան
կ'առաջնորդուին, մի՛ հպարտանար,
այլ յաւէտ խոնարհէ, և ան օրնեալ
ազդեցութիւններէն յառաջ եկած ար-
դիւնները Հոգեւոր ընծայէ: Վասն
զի դուն ըլլալու չես խօսողը, հապա-
հօրը Հոգին:

«Խօսքը քարոզէ» և ոչ թէ անմեկ-
նելի խրթնարանութիւններ կամ վե-
րացեալ գաղափարներ: Պարզ և հոգե-
շահ ճշմարտութիւններ զի ժողովուր-
դին առջեւ: Ջանք ըրէ հասկցը-
նել անոնց մարդոց սիրտին բնական
անհաւատութիւնը, մեղսասիրութիւ-
նը, Եստուածատեցութիւնը: Հոգեւոր
անոնց վերադառնալու հարկաւորու-
թիւնը, և ստիպէ զանոնք աս գերբնա-
կան փոփոխութեան ներթափանցելու ը-
լալու: փոխանակ պարապ տեղը աշխա-
տելու որ պարզեւ անոնց թէ ինչ կեր-
պով մեղքը աշխարհք մտաւ, և կամ
Սուրբ Հոգին ինչ գործողութիւննե-
րով կը նորոգէ մեղաւորին սիրտը:
«Ծածուկ բաները Եստուծոյ կը վե-
րաբերին»:

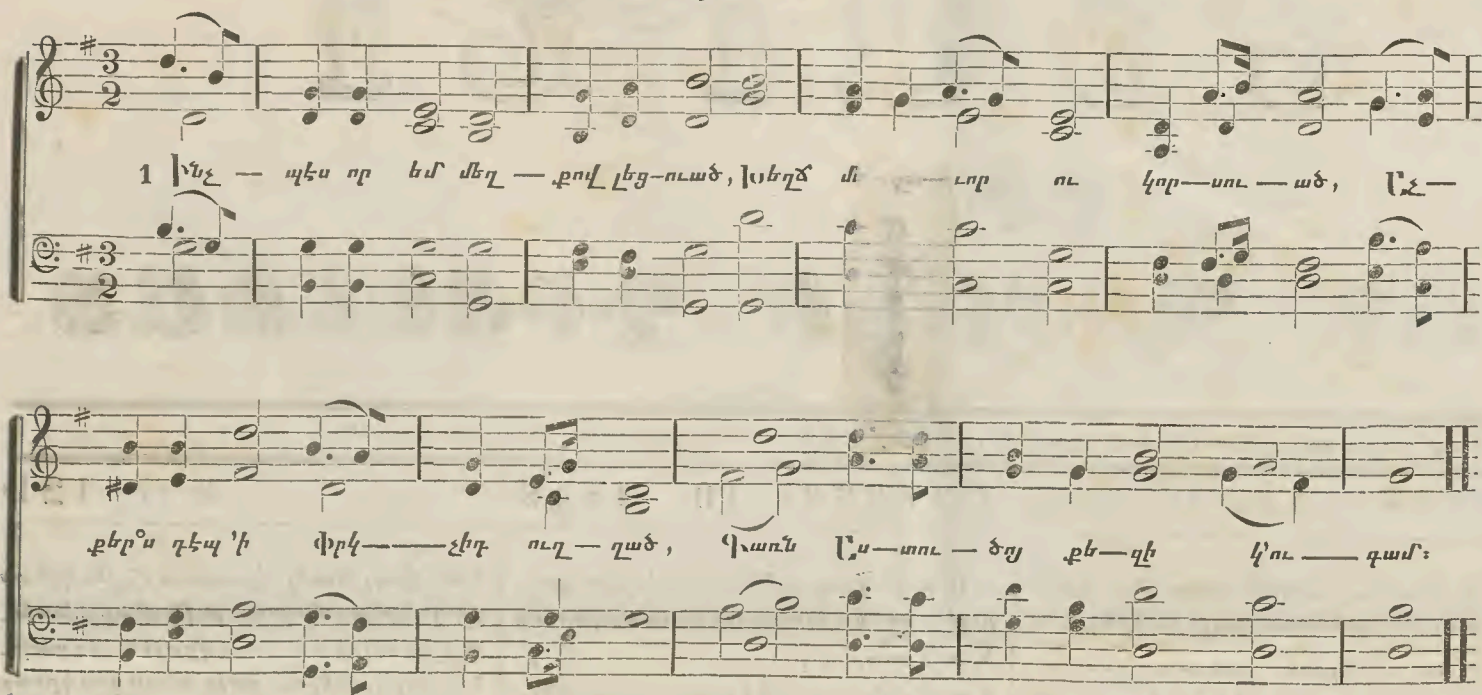
«Խօսքը քարոզէ», և չէ թէ մարդոց
սորվեցուցած մոլորութիւնները: Եւս-
քեաները ու մինչև անգամ մը Տէրն ալ
ասանկ ընթացք մը չընենցին: Դուն ա-

նոնց վրայ խօսելովդ օգուտ մը չես կրնար
ընել: Կրնաս ժողովուրդին միտքը խախ-
տել ան մոլորութեանց վրայէն հաւատա-
նին վերցունելու, բայց անով չես կրնար
ճշմարտութեան մէջ հաստատել զա-
նոնք: Խօսքը քարոզէ անոնց, ճշմար-
տութիւն խօսէ անոնց, և ահա մոլոր-
ութիւնները ինքնին կը կործանին, ու
խօսքը կը հաստատուի մարդոց սրտե-
րուն մէջ Եստուծոյ շնորհաց զօրու-
թիւնով: Մեղաւորը Եստուծոյ Հոգի-
ին սրբացուցիչներգործութեանով մի-
այն կրնայ յարմարութիւն ունենալ եր-
կիրքը երթալու, ու Սուրբ Հոգին ալ
միայն խօսքին միջոցով կը գործէ ա-
նոր սրտին մէջ, որով կը տրուի մեղա-
ւորին զոյժում, ապաշխարութիւն, հա-
ւատք առ Վրիստոս, և իսկական ճա-
նաչում մեղաց, և շնորհաց յաղթա-
հարող նորոգութիւնը: (Ե Պետ. Ե.
22—23:) Եւսոնց Խօսքին քարոզու-
թեանը բնաւ չկրնար արդիւնաւորիլ և
ոչ մէկ իսկական առաքելութիւն մը
կամ հոգեւոր շնորհք մը մեղապարտ ա-
րարածներուն սրտերուն մէջ:

«Խօսքը քարոզէ», ինչու որ ան է
մեզի աւանդուած ճշմարտ պատգամը:
Վրիստոսի խաչին քարոզութիւնն է
այն փափաքելի աղբ, որով կը համոզ-
նան Եւտարանին քարոզութիւնները:
Ինչպէս որ կերակուրը համ չունենար
առանց աղի, անանկ ալ քարոզու-
թիւնները համ չեն ունենար առանց
Վրիստոսի: Եւտարանին Վարդու-
թիւնը այսքան չեղձ փառաւոր և հի-
անալի ցուցնող մեղաւորին աջե-
րուն, Վրիստոսի կատարած քաւու-
թեան փարգապետութիւնն է: Վեր-
ցուր Եւտարանին աս փառաւոր վար-
դապետութիւնը, և ահա Եւտարանը
ալ ևս Եւտարան չըլլար. քարոզու-
թիւնը համ չունենար: Եստուծոյ
կ'ըսեմ քեզի առաքելին կողմանէ
«Խօսքը քարոզէ»:

Վերջապէս «Խօսքը քարոզէ», —
Բայց աղէկ սորով ու անանկ քարոզէ:
Սուրբ Վերքերը շատ քննէ, ու անոնք
սորվելուն մէջ պարապէ: Եղօթքով,
երկիւղածութիւնով, սուրբ վստահու-
թիւնով, Հոգեւոր օգնականութեանը
ապաւինելով սորով ու քարոզէ: Քա-
րոզներդ զոյժուութիւնով պատրաստէ՛
աղէկ կընէ թէ ինչ պիտի խօսիս և
ինչպէս պիտի խօսիս: Վարդու կանգ-
նելէդ առաջ ջերմեանդ աղօթք ըրէ,
քարոզելու ատենդ յիշէ քու տկար-
ութիւնդ և Եստուծոյ շնորհքին դիմէ
ուղիղը և վայելուչ խօսելու համար,
քանզի դուն չես գիտեր թէ քու բեր-
նէդ եղած ամեն մէկ խօսքերը ինչ ազ-
դեցութիւն պիտի ընեն լսողներուն
վրայ: Եստուծոյ օրը լսողները շնորհք
առնեն: Վարդուէդ ետքն ալ շնոր-
հակալութեան և զօհութեան աղօթքդ
նուիրէ Եստուծոյ, որպէս զի օրնէ քու
տկար աշխատութիւնդ: Եւսոն ասանկով
կրնաս դուն աւետարանիչ գործ գոր-
ծել, քու պաշտօնդ կատարել, և հա-
ւատարմութեամբ «Խօսքը քարոզել»:

ԻՆՉՊԻՍ ՈՐ ԵՄ

- 2 Ինչպէս որ եմ՝ չսպասելով
Հոգիս սրբել պարագայ յոյսով,
Քու արիւնիդ լոկ նայելով
Քառն Եստուծոյ քեզի կու գամ:
3 Ինչպէս որ եմ՝ շատ տանջուած,
Ու բազմաթիւ մեղքով պատած,

- Եսդին անդին միշտ տատանած,
Քառն Եստուծոյ քեզի կու գամ:
4 Ինչպէս որ եմ՝ զուժ Տէր գիտեմ,
Իմ ծանօթ մեղքերս կը ջնջեմ,
Եւ շատ հոգիս զուտ կը սրբեմ,
Քառն Եստուծոյ քեզի կու գամ:

- 5 Ինչպէս որ եմ՝ այնպէս կու գամ,
Հոգիս որ միշտ քու քովդ ըլլամ,
Ու յաւիտեան երեսօք տեսնամ,
Քառն Եստուծոյ քեզի կու գամ:

ՀԻՄԱ ՀԱՏ ՈՒՇ Ե

Սեր մարդ մը՝ որ իմ գրած տեղէս
հեռու է, ճիշդ հիմա իր երկար կեանքը
վերջացունելու վայ է: Օրհնութիւն
ները իրեն վրան առատարար իջեր է-
ին, ու Սուրբ Հոգին զինքը խաչաւ
Փրկիչին տանելու յարմար ու սրտին
աղօղող պատգամներ շատ անգամ թա-
փանցեր էր իրեն: Բայց ինք ամենէն ա-
նոյշ աղօղեցութիւններուն ալ գէմ էր
գրեր, ու ահաւոր սպառնալքներուն
ալ անհոգ էր եղեր:

Իր յաւիտեական աղէկութեանը
շատ հոգ ունեցող դրացիին մէկը, անոր
մահուան անկողինին քովը վաղեց: Ե-
նիկայ ջանք ըրաւ ստիպմամբ զինքը
համոզելու իր պարտաւորութիւնները
զգալու՝ յաւիտեականութեան լոյսո-
վը նայելով, որ շուտով անոր ե-
ղբայրներուն վրայ պիտի կոխէր: Ո՛հ,
ըսաւ, մեռնելու մարդը, ի՞նչմա շատ
ուշ է: Ետեւ մը կրնայի ան քու ը-
սած Փրկիչի փրկութիւնը ստանալ,
ու ասիկայ ընելու համար իս արթն-
ցունելու շատ թախանձանքով Սուրբ
Հոգին աշխատեցաւ: Բայց իր մարդ-
ասէր հրաւերները եւ չարութեամբ վար
զարկի՝ ու մահուան անկողինը իր տագ-
նալներով ու չնստապառութիւններով
խեղճ տեղ մըն է Եստուծոյ հետ հաշտ-
ութիւն փնտռելու համար: Հիմա շատ
ուշ է: Ու այսպէս անցաւ գնաց իր
հաշիւը տալու:

2 ՈՐՍ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Կեցիք բարեկամ ու խորհէ՛ք. Ինչի՞
վրայով: Սա չորս հարցումներուն վրա-
յով, որոնք որ հիմա պիտի ընեմ՝ քեզի
Քրիստոնէութեան ու մարդկութեան
անունով:

1. Բնատնիքդ բարի վիճակի մէջ ես
քեզմով: Ենթեք կամ աւելի բարի ըլ-
լալու ես քեզմով, և կամ աւելի չար
որն ես:
2. Քաղաքդ աւելի բարի վիճակի
մէջ է քեզմով՝ կամ թէ աւելի չար:
Ենիկայ ապականութենէ պահող աղին
մէկ կտորն ես, կամ թէ դու ալ ան ա-
պականութեանը մէկ մասն ես:
3. Երկիրդ աւելի բարի վիճակի մէջ
է քեզմով, ու թէ որ անոր մէջէն առ-
նուելու ըլլայիր, պիտի կորուստ մը
կրէր: Սիթի անիկայ կորսնցուցած
պիտի ըլլար սիրելի՝ աղօթող՝ հաւա-
տացեալ անձ մը:
4. Եւրոպայի աւելի բարի վիճակի մէջ
է քեզմով: Որչափ որ տկար մէկն ալ ես՝

անոր լոյսերէն մէկն ես: Թէ որ մէջէն
կլաւ ըլլայիր, Եկեղեցին քու օգնու-
թիւնդ կորսնցուցած պիտի ըլլար: Հե-
թանոսները քու հաւատքդ ու աղօթքդ
ներդ կորսնցուցած պիտի ըլլային:
Եւրոպայի աւելի խեղճ պիտի ըլլար քու
մահուամբդ:

ԿԻՐԱԿԻՒՄ ԴՐԱՍԱՆ ԳԱՍԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԿՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

ՀԱՄԱՐ ԻՆ

ՅՈՒԿԱ ԻՍԿԱՐՈՎՏԱՅԻՆ

Եւրոպայի մասնութիւնը միշտ ա-

- ռաջուց ընէր էր: Սաղմ. Կիթ. 25:
ՂԹ. 8: Գործ. Ե. 16, 20:
2. Ես նախագուշակութիւններուն
համար Յուդային յանցանքը կը պակ-
սի: Սաղմ. Ե. 7: Ի. 24:
3. Ինչէն կ'երեւի թէ Յուդայ զա-
տիւր ուսուցէն ետքը, հաղորդութեան
մասնակից չեղաւ: Յովհ. Ե. 30:
4. Ենիկ ետքը անիկայ ո՞ր հանդի-
պեցաւ Յիսուսին ու իր աշակերտնե-
րուն: Սաղմ. Ե. 36, 47-49:
5. Յուդան ի՞նչ եղաւ, երբոր տե-
սաւ թէ Յիսուս դատաւարութեանը
Սաղմ. Ե. 3:
6. Ինչ խոստովանութիւն ըրաւ:
Սաղմ. Ե. 4:
7. Քահանայապետները ինտո՞ր վա-
րուցան իր հետ: Սաղմ. Ե. 4:
8. Բնականապէս ինտո՞ր կը վա-
րուին չարերը ան մարդոցը հետ, որոնք
իրենց զիտաւորութիւնները կատարե-
լու համար գործիք կ'ընէին:
9. Ինչ վկայութիւն կայ թէ Յու-
դայի զոյնը հոգեւոր արամութիւն
էր, հապա աշխարհի արամութիւն
էր: Սաղմ. Ե. 5:
10. Յուդան ո՞ր գնաց երբոր անձն-
ասպանութիւն ըրաւ: Գործ. Ե. 25:
11. Ո՞ր տեղի արժանի էր ինք իր
մեղքերուն համար:
12. Քրիստոս ի՞նչ ըսաւ Յուդայի
համար: Սաղմ. Ե. 24: Յովհ. Ե. 12:
13. Ես խօսքը ճշմարիտ պիտի ըլլամ
իր վրայով, թէ որ ան երկինքը միշտ
սուրբ ու երջանիկ ըլլար:
14. Ինչ ազատութեան վկայութիւն
գտանք Յուդայի կեանքին մէջ:
15. Եզատութիւնը ի՞նչ մեղքերուն
կարգը կը դասէ Եստուծոյ ընդդէմ:
Հովհ. Ե. 29: Ե. 3: Կոր. Ե. 5, 6:
16. Եստուծոյ աշխարհին մէջ օրինակ
մը կայ ազատ եղող բարի մարդու մը:
17. Յուդային բնաւորութիւնը ին-
տո՞ր կ'երեւայ, մինչեւ անգամ բարե-
պաշտութիւն չունեցող մարդոց:
18. Եւրոպայի իրենց գիտեցած ա-
զատութեան վրայ ի՞նչ համարում ունին:

ՀԱՄԱՐ ԻՆ

1. Յուդային մասնութիւնը միշտ ա-
ռաջուց ընէր էր: Սաղմ. Կիթ. 25:
ՂԹ. 8: Գործ. Ե. 16, 20:
2. Ես նախագուշակութիւններուն
համար Յուդային յանցանքը կը պակ-
սի: Սաղմ. Ե. 7: Ի. 24:
3. Ինչէն կ'երեւի թէ Յուդայ զա-
տիւր ուսուցէն ետքը, հաղորդութեան
մասնակից չեղաւ: Յովհ. Ե. 30:
4. Ենիկ ետքը անիկայ ո՞ր հանդի-
պեցաւ Յիսուսին ու իր աշակերտնե-
րուն: Սաղմ. Ե. 36, 47-49:
5. Յուդան ի՞նչ եղաւ, երբոր տե-
սաւ թէ Յիսուս դատաւարութեանը
Սաղմ. Ե. 3:
6. Ինչ խոստովանութիւն ըրաւ:
Սաղմ. Ե. 4:
7. Քահանայապետները ինտո՞ր վա-
րուցան իր հետ: Սաղմ. Ե. 4:
8. Բնականապէս ինտո՞ր կը վա-
րուին չարերը ան մարդոցը հետ, որոնք
իրենց զիտաւորութիւնները կատարե-
լու համար գործիք կ'ընէին:
9. Ինչ վկայութիւն կայ թէ Յու-
դայի զոյնը հոգեւոր արամութիւն
էր, հապա աշխարհի արամութիւն
էր: Սաղմ. Ե. 5:
10. Յուդան ո՞ր գնաց երբոր անձն-
ասպանութիւն ըրաւ: Գործ. Ե. 25:
11. Ո՞ր տեղի արժանի էր ինք իր
մեղքերուն համար:
12. Քրիստոս ի՞նչ ըսաւ Յուդայի
համար: Սաղմ. Ե. 24: Յովհ. Ե. 12:
13. Ես խօսքը ճշմարիտ պիտի ըլլամ
իր վրայով, թէ որ ան երկինքը միշտ
սուրբ ու երջանիկ ըլլար:
14. Ինչ ազատութեան վկայութիւն
գտանք Յուդայի կեանքին մէջ:
15. Եզատութիւնը ի՞նչ մեղքերուն
կարգը կը դասէ Եստուծոյ ընդդէմ:
Հովհ. Ե. 29: Ե. 3: Կոր. Ե. 5, 6:
16. Եստուծոյ աշխարհին մէջ օրինակ
մը կայ ազատ եղող բարի մարդու մը:
17. Յուդային բնաւորութիւնը ին-
տո՞ր կ'երեւայ, մինչեւ անգամ բարե-
պաշտութիւն չունեցող մարդոց:
18. Եւրոպայի իրենց գիտեցած ա-
զատութեան վրայ ի՞նչ համարում ունին:

ՏՂԵՅՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՓՈՒԿԻՍ ՏՂԱՆ ՈՒ ԵՆՏԱՆԱՏ ԿՕՇԿԱՅԵՐԸ

Կիրակի օր մը փոքրիկ տղայ մը, որ
կըսէր Փրկիչը, անհաւատ կօշկակա-
րի մը առջեւ կ'անցնէր՝ որ բան քա-

նելով ան սուրբ օրուան հանգիստը աւ-
րելու բաւական չսեպելով՝ իր գործին
տեղը նստած պիղծ ու անառակ երգեր
կ'անչլով ինքզինքը կը զուարճացու-
նէր: Երբոր փոքրիկ տղան տուն գնաց,
իր հօրը ըսաւ, ու տետրակ մը ուղեց ան
անհաւատին տալու. բայց հայրը ըսաւ
թէ օգուտ մը չպիտի ունենայ, ինչու որ
արդէն շատ ջանքեր եղան առանց մէկ
պղտիկ յաջողութիւն մը տեսնելու, ու
թէ վերջին անգամին երբոր տետրակ մը
տրուեցաւ իրեն, նայիս որ տուողին վը-
րան վաղեց:

«Հոգի, հայր», ըսաւ տղան, «ինձի
կիրակին աւելու վրայով գրուած տե-
տրակը տուր, ու ես անիկայ իր գրան
առնին կը ձգեմ»: Տղան տարաւ ձգեց, ու
կօշկարարը երբոր իր խանութին առջեւ
կ'աւելէր, վեր առաւ տետրակը գետնէն
ու առանց վրան նայելու ուրիշ անպի-
տան թուղթերու հետ իր սեղանին
տակընեց: Տղան ուրիշ մըն ալ դրաւ
հոն հետեւեալ օրը, ու ան ալ միւսին
բազին մասնակից եղաւ, անանկ ալ
երբոր մը ու չորրորդ մը, որոց մէկին
ալ երեսը չնայեցաւ մարդը որ իր օգու-
տին համար ձգուած էին:

Հետեւեալ կիրակի առտուն երբոր
ջուտ մը մուծակի տակ կը կարէր,
տակը լեցնելու համար քիչ մը թուղթ
պէտք ըլլալով, սեղանին տակէն
խել մը անպիտան թուղթեր գուրս քա-
շեց, որոնց մէջն էին նաեւ տետրակ
ները: Երբոր անոնք սեղանին վրայ
տարածեց, աչքին սա խօսքերը դպաւ.
«Հանգստութեան օրը միտքդ բեր՝ ա-
նիկայ սուրբ պահելու համար»: Եւ հա-
զարտ շարժուածքով մը տետրակը միւս
կողմին դարձուց. որ ատեն նայիս որ
ան աղբու սպառնալքը գրուած աչքին
առջեւ ցրուեցաւ, թէ «Ենի՞նք ըլ-
լայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին ամէն
գրուածքներուն մէջ չեն նայ» որ զանոնք
կատարէ. եւ Տէրս խօսեցայ»:

«Ի՜նչ», պօռաց մարդը, «մի՞նչ է աս
Տէրը, ես չեմ հաւատար թէ Տէր կայ, ու
ինչէն պիտի նազանդիմ անոր պատուե-
րին»: Ետքը ուղիւղով որ ատ անախորժ
խօսքերը աչքին առջեւ ծածկէ, ու-
րիշ տետրակ մը առաւ ու քաշուց թիւ-
նով մը առջինին վրայ տարածեց. բայց
հիմա ալ աս արթնցրնող խօսքերը աչ-
քին դպաւ. «Ենթեմ որ սուրբին մէջը ը-
սաւ թէ՛ Եստուծոյ չեցայ», ու իրեն մէկ
օտար դրոշմով մը դրոշմելով կարգաց
պատճառները թէ մարդիկ ինչո՞ւ կ'աշ-
խատին ինքզինքնին համոզելու թէ
Եստուծոյ չեցայ: Քանի որ կը կարգար,
խղճմանքը կը փոփոար թէ՛ «Ղճմարիտ
է», ու Եստուծոյ Հոգին իր բարկու-
թենէ ու ողորմութենէ խառնուած
պատգամը անոր սրտին խորունկ տեղա-
ւորեց, մինչեւ որ անիկայ իր շատ տառա-
պանքին մէջ ստիպուեցաւ Յիսուսի ոտ-
քը խիստ որ անոր հաւատալով ուրախ-
ութիւն ու խաղաղութիւն գտաւ:

Ո՞վ կ'ըսէ թէ պոյս մը չկրնար օգ-
տակար ըլլալ, թէ «մանր տղաքը» որ
Յիսուսը կը սիրեն, չեն կրնար ուրիշ
ներն ալ անոր օրհնալ ճառալուծեանը
երեւելու միջոցներն ըլլալ:
Քանի մը ամուսնացած տղայ մը Եստուծոյ
տակներուն գունդին հետ միասնաբար ու
շատ ջանքեր որ ան դարձի եկող անհա-
ւատն ալ ետեւէն գնաց: Թէ որ կարող
ըլլայինք աս վարագոյրէն անդին տե-
նել՝ ի՞նչ ուրախալից ծանօթութիւն
մը պիտի ունենայինք որ ատ միտմանը
(բարոյի) տղան ու իր ծերունի դար-
ձի բերած մարդը մէկտեղ փրկարար
սիրոյ զարմանալիքներուն վրայ խոր-
հրդածութիւն ընելով ու իրենց փայ-
լուն թաղերը միարմարութեամբ Փրկի-
չին ոտքը ձգելով, իրենց փրկութեան
բոլոր փառքը անոր կու տան «որ ա-
թոռին վրայ կը նստի, ու Քառնուկին
յաւիտեանս յաւիտեանք»:

